

**Державний торговельно-економічний університет
Кафедра туризму та рекреації**

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**Розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області
та організація його ефективної реалізації на міжнародному ринку**

Студент 4 курсу, 21 групи,
освітній ступінь бакалавр»,
спеціальність 242 «Туризм»
освітня програма
«Міжнародний туризм»

підпис студента

Сидоренко Рита
Петрівна

Науковий керівник
к.е.н., доцент

підпис керівника

Білик Владислав
Васильович

Гарант освітньої програми
к.н. держ. упр., доцент

підпис гаранта

Кравцов Сергій
Станіславович

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет
Факультет ресторанно-готельного та туристичного бізнесу
Кафедра туризму та рекреації
Освітній ступінь «бакалавр»
Спеціальність 242 «Туризм»
Освітня програма «Міжнародний туризм»

Затверджую

Зав. кафедри

Тетяна Ткаченко

« » _____ 2022 р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Сидоренко Риті Петрівні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області та організація його ефективної реалізації на міжнародному ринку»

Затверджена наказом ректора від «01» листопада 2022 р. № 2900

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: 02 червня 2023 року

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета роботи: дослідження теоретичних засад і розроблення практичних рекомендації щодо розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області та організація його ефективної реалізації на міжнародному ринку

Об'єкт дослідження: процес розроблення та ефективної реалізації пізнавального туру

Предмет дослідження: теоретичні, методологічні та практичні аспекти розроблення та ефективної реалізації пізнавального туру територією Кіровоградської області.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ ТЕРИТОРІЄЮ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1.1. Оцінка ресурсного потенціалу культурно-пізнавального туризму Кіровоградської області

1.2. Діагностика ринку пізнавального туризму Кіровоградської області

1.3. Розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області

РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

2.1. План маркетингових комунікацій

2.2. Цінова політика та продуктова програма

2.3. Економічне обґрунтування запропонованого продукту пізнавального туризму

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання випускної кваліфікаційної роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір і затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	01.09.2022 – 01.11.2022	01.11.2022
2.	Оформлення і затвердження завдання на роботу	02.11.2022 – 02.12.2022	02.12.2022
3.	Написання та попередній захист 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	03.12.2022-10.02.2023	03.12.2022
4.	Написання та попередній захист 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	11.02.2023 – 21.04.2023	11.02.2023
5.	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи	22.04.2023 – 08.05.2023	08.05.2023
6.	Представлення роботи на кафедру та попередній захист у комісіях	09.05.2023-22.05.2023	22.05.2023
7.	Доопрацювання, оформлення, друкування, підготовка матеріалів до захисту	23.05.2023 – 01.06.2023	23.05.2023
8.	Представлення готової зшитої випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	до 02.06.2023	02.06.2023
9.	Захист випускної кваліфікаційної роботи в екзаменаційній комісії	Згідно з розкладом	

6. Дата видачі завдання: 2 грудня 2022 р..

7. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Владислав Білик

8. Гарант освітньої програми _____ Сергій Кравцов

9. Завдання прийняв до виконання студент _____ Рита Сидоренко

10. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Робота пройшла попередній захист _____

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Рити Сидоренко може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії

Гарант освітньої програми _____

Сергій Кравцов

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____

Тетяна Ткаченко

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023р.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ ТЕРИТОРІЄЮ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	9
1.1 Оцінка ресурсного потенціалу культурно-пізнавального Кіровоградської області.....	9
1.2. Діагностика ринку пізнавального туризму Кіровоградської області	16
1.3. Розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області	21
РОЗДІЛ 2 ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОСУВАННЯ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ	27
2.1. План маркетингових комунікацій	27
2.2. Цінова політика та продуктова програма	32
2.3. Економічне обґрунтування запропонованого пізнавального туру на території Кіровоградської області.....	36
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	42

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Індустрія туризму в сучасному розумінні - це величезна економічна система з різноманітними зв'язками між різними елементами в рамках окремої економіки окремої країни і в рамках зв'язку національної економіки з усім світовим господарством. Загалом, можна сказати, що бажання рухатися в наш час стає властивістю все більшої кількості людей.

Основним ринковим продуктом туризму є туристичні продукти - спеціально розроблені послуги, в комплексі з системою реалізаційної діяльності, призначені для задоволення мети розваги. Розробка, маркетинг і організація споживання туристичних продуктів є основою діяльності туристичних підприємств – туроператорів і туристичних агентств. Враховуючи сучасну ситуацію та ступінь конкуренції на туристичному ринку, туристичні підприємства повинні прагнути до розширення спектру послуг, додавання нових напрямків відпочинку, вдосконалення технології та якості організації туризму. Якість проти кількості, унікальність і новизна є запорукою успіху туристичного бізнесу і є результатом правильно вибраної маркетингової продуктової політики.

Успіхи технічного прогресу сприяли швидкому розвитку туристичної діяльності, що збільшило частку вільного часу для тих, хто зайнятий у виробництві, сприяло створенню індустрії розваг і масового дозвілля. У той же час інтенсифікація, монотонність і урбанізація праці спонукають людей шукати певні варіації у власному житті, щоб отримати нові знання про таке різноманітне середовище. Культурне самовираження має завжди викликає інтерес людей.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що розвиток пізнавального туризму завжди схвально сприймався різними групами людей, оскільки освітній туризм охоплює всі аспекти подорожей, завдяки яким одна людина дізнається про життя, культуру, звичаї іншої людини, тому туризм є важливим засоби міжнародного співробітництва.

Об'єкт дослідження: процес розроблення та ефективної реалізації пізнавального туру

Предмет дослідження: теоретичні, методологічні та практичні аспекти розроблення та ефективної реалізації пізнавального туру територією Кіровоградської області.

Мета роботи: дослідження теоретичних засад і розроблення практичних рекомендації щодо розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області та організація його ефективної реалізації на міжнародному ринку

Для досягнення мети роботи були поставлені наступні завдання:

- проаналізувати туристично-рекреаційний потенціал Кіровоградської області;
- проаналізувати ресурсного потенціалу культурно - пізнавального туризму Кіровоградської області;
- провести діагностику ринку культурно-пізнавального туризму Кіровоградської області;
- розробити продукт пізнавального туризму Кіровоградської області;
- визначити цінову та продуктову програму запропонованого продукту пізнавального туризму Кіровоградської області
- розробити план маркетингових комунікацій
- обґрунтувати економічний результат від запропонованого продукту пізнавального туризму Кіровоградської області.

Методи, що використовувались при написанні роботи: аналіз, аналогія, синтез, статистичний, порівняння, картографічний.

Інформаційна база дослідження. У процесі дослідження були використані нормативно-правові документи, що регламентують використання туристичних ресурсів та розвиток туризму в Україні матеріали Державної служби статистики України, наукові публікації та картографічні джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ ТЕРИТОРІЄЮ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1.1. Оцінка ресурсного потенціалу культурно-пізнавального туризму Кіровоградської області

Кіровоградська область розташована в центральній частині України, в місці злиття річок Дніпро та Намбуг. Площа - 24600 кв. км (4% території країни). Область розташована у двох фізико-географічних зонах: лісостеповій та переважно степовій. Ці річки належать до басейнів Дніпра (Інгулець, Цибульник) та Південного Бугу (Інгул, Синюха, Синиця). [1, с. 303]. Кіровоградська область – регіон з унікальним історико-культурним середовищем, який має всі передумови для стабільного розвитку сфери туризму та відпочинку

Кіровоградська область — область у центральній Україні, утворена 10 січня 1939 року. Розташована на межиріччі річок Дніпро та Південний Буг у південній частині Придніпровської височини. Межує на півночі з Черкаською, на сході з Полтавською, на південному сході з Дніпропетровською, на півдні з Миколаївською та Одеською областями, на заході з Вінницькою областями. Варто зазначити, що в селі Добровеличківка знаходиться географічний центр України. Площа області становить 24,6 тис. км² (4,1% від загальної площі України), за розміром вона займає 14 місце серед інших областей.

Загальна інформація

Дата утворення – 10 січня 1939 року.

Площа — 24,6 тис. км², що становить 4,1 % території України.

Населення становить 999,4 тис. осіб, що становить 2,2% від загальної чисельності населення України, у тому числі міського населення – 621,7 тис. осіб. (62,1%), сільській місцевості – 377,8 тис. чол. (37,9%). Щільність населення 41,0 чол./км².

Обласний центр – місто Кіровоград з населенням 243,6 тис. осіб (рис 1.1).

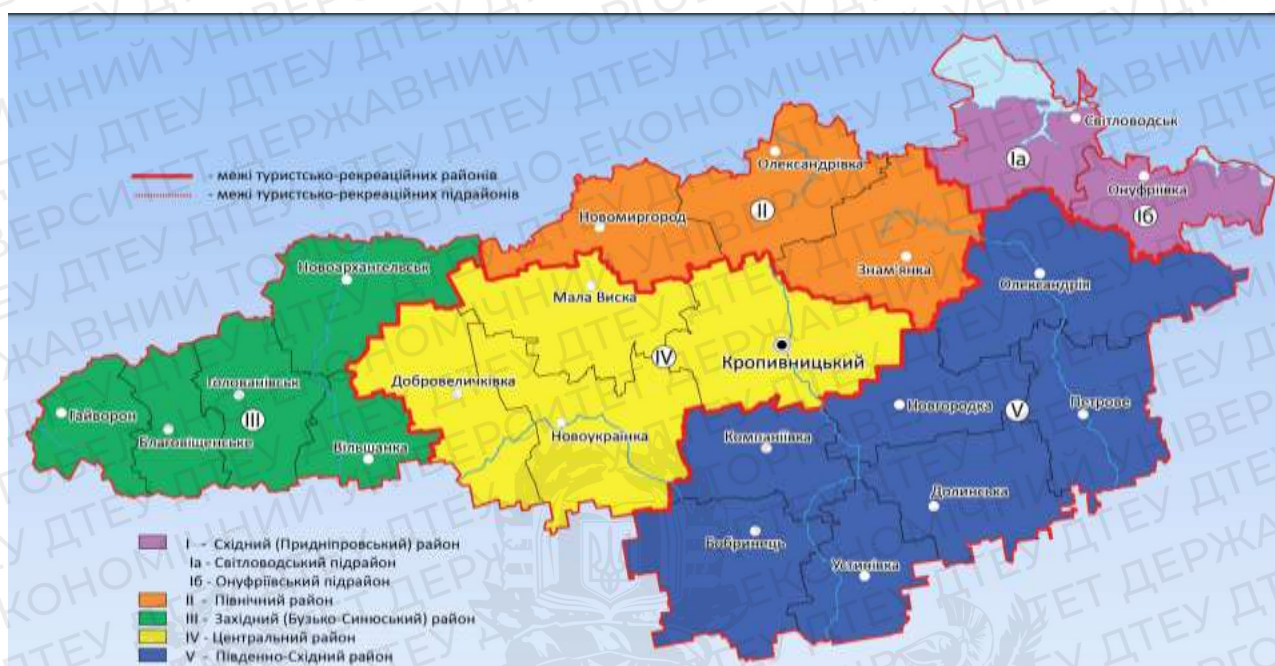

Рис 1.1. Туристичні райони Кіровоградської області

Джерело: сформовано автором за матеріалами [3]

Територія цього регіону є історично сформованим осередком української національної культури і мистецтва, який став колискою першого українського професійного театру, заснованого сценічними діячами М. Кропивницьким та І. Тобілевичем (І. Карпенко-Карім), творчі традиції яких була в майстерності та розвитку в театральному мистецтві - М.Л. Кропивницького імені Українського музично-драматичного театру Кіровоградського академічного округу.

В області функціонує понад 1200 культурно-мистецьких закладів, серед яких бібліотеки, заклади культури клубного типу, музеї, театри та виставкові заклади, вищі навчальні заклади першого та другого рівня атестації, заклади початкової професійної мистецької освіти, обл. фольклорні осередки творчості. На території області знаходяться Хрестовоздвиженська церква – кладовище родини Раєвських, розважально-туристичний комплекс «Кіровоградський ботанічний сад», унікальні природні пам'ятки «Монастирище», «Каскади» тощо.

Кіровоградська область має великий туристично-рекреаційний потенціал: м'який клімат, багаті родовища корисних копалин і радону, пам'ятки природи і рукотворного характеру та інші визначні місця. Кіровоградська область особлива

тим, що на її території розташований географічний центр України. Тут є фортеця Святої Єлизавети, заповідники «Хутір Надія» та «Карпенків край», ботанічний сад «Веселі Боковеньки» та Онуфріївський Чорний ліс, колишній християнський монастир Монастирище, козацькі хрести у Петрівському районі тощо. В районі нараховується 2656 пам'яток археології, 2491 об'єкт історії та пам'ятного мистецтва [1, с.303]. На рисунку 1.2 представлено залишки форту Святої Єлизавети

Рис. 1.2. Залишки форту Святої Єлизавети

Джерело: сформовано автором за матеріалами [3]

Зараз зростає популярність Кіровоградського ботанічного саду, де навесні 2016 року зацвіло понад 2 мільйони тюльпанів. Недалеко від центру району знаходиться дуже відома природна та історико-культурна пам'ятка - музей-заповідник "Хутір Надія" - відомого українського драматурга і театрального діяча Івана Карповича Тобилевича (Карпенка-Карого) [2] Місце проживання та продуктивна робота. Онуфріївка славиться своїми парками. Онуфріївський дендропарк був заснований у XIX столітті графами Толстими (до одного роду належали письменники Толстой Лев Миколайович, Толстой Олексій Костянтинович і Толстой Олексій Миколайович).

Одним із найпривабливіших туристичних об'єктів є Веселі Боковеньки – пам'ятка садово-паркового мистецтва кінця XIX ст. Згідно з народними переказами, місцевість названа від чумаків, які зупинялися тут відпочити, поїсти та

посміятися [2]. SWOT-аналіз рекреаційно-туристських можливостей Кіровоградської області представлено на рис 1.3

Потенційні внутрішні переваги	Потенційні внутрішні недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Вдале географічне розташування - в центрі країни; • Розвиток мережі природоохоронних територій, сприятливих екологічних умов; • Хороші погодні умови для лікування захворювань органів дихання та кровообігу; • Наявність територій, які можна звільнити під рекреаційну забудову; • Наявність радонових мінеральних вод; • Доступ до унікальних рекреаційних орографічних ресурсів; • Доступ до унікальних археологічних пам'яток національного та міжнародного значення; • Доступ до унікального музею ракетних військ стратегічного призначення; • Наявність туристичних і спортивних ресурсів для розвитку водних ресурсів; 	<ul style="list-style-type: none"> • Дуже високий рівень антропогенного освоєння регіону; • Посилення проблеми малих річок в області, нестача водних ресурсів; • Наявність кар'єрів, нерозроблених вугільних пластів, рудних відвалів з вмістом урану; • Забруднення поверхневих і підземних вод, цвітіння води у водоймах; • Процеси ерозії ґрунтів, пошкодження берегів Кременчуцького парку; • Великий антропогенний вплив на ліси району, надмірне вирубування лісів; • Регіональна транспортна інфраструктура недостатня; • Недостатньо розвинена матеріально-технічна база регіональної системи туризму; • Відсутність підготовки кваліфікованих туристів у регіональних ВНЗ; • Відсутність регіонального туристичного бренду
Потенційні зовнішні можливості	Потенційні зовнішні загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Створення регіональних екологічних парків з розрахунком на створення національного природного парку; • Можлива можливість створення бальнеологічного курорту на радоновій воді світового рівня; • Розвиток туризму в умовах простору «Кіровоградщина – центр України»; • Потенційна наявність трудових ресурсів та кваліфікованого персоналу індустрія розваг; • Використання можливостей розвитку водного туризму та екології на основі водно-спортивних ресурсів річок Південний Буг та Синюха; • Розробка та створення Трансукраїнської Кіровоградської дільниці (Подільськ-Бузька) туристично-спортивний маршрут; • Використання можливостей для розвитку промислового туризму; • Розвиток матеріально-технічної бази системи регіонального туризму за рахунок сільського (зеленого) туризму; • Створення ефективного туристично-інформаційного центру на базі клубної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • Складна соціально-політична та економічна ситуація в країні; • Майже повна відсутність державної та громадської підтримки провадження туристичної діяльності, неповнота, а в окремих випадках і відсутність сучасної законодавчої, методологічної та інформаційної бази, яка б враховувала її реальність; • Неувага до питань розвитку туризму в регіоні не реалізується програми розвитку туризму в областях і районах; • Не допускати скорочення та закриття додаткових туристичних центрів, туристичних груп; • Неєфективна організація літнього відпочинку та оздоровлення учнів та студентська молодь; • Нерозуміння та ігнорування проблем розвитку активного туризму керівниками господарських компаній, навчальних закладів області, ролі науковців у вирішенні проблем розвитку туризму.

Рис. 1.3. SWOT-аналіз рекреаційно-туристських можливостей Кіровоградської області

Джерело: сформовано автором

У Знам'янському районі розташований найбільший масив Чорного лісу. Шварцвальд – старовинний край, де багато чудових і затишних куточків для відпочинку і захоплюючих подорожей. Тут можна побачити залишки укріплень Чорноліського городища, яке існувало у VII столітті до нашої ери. д. Дослідити таємниці таємничих озер і торф'яних боліт, помилуватися 400-літніми дубами, скуштувати цілющої джерельної води [2].

На території Кіровоградської області розповсюджено 1054 найменування, що відповідають сучасним стандартам привабливості та розглядаються як ресурсна база для розвитку туризму. Вони поділяються на 4 підгрупи, 7 груп і 16 класів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація туристичних ресурсів Кіровоградської області

№	Над група	Група	Клас	Кількість
1	Природні	Ландшафтно-кліматичні	Ланшафтно-кліматичні	32
2		Біосферні	Біосферні	105
3		Бальнеологічні	Бальнеологічні	1
4	Природоохоронні	Природно - заповідні	Природного походження	205
5			Антропогенного походження	10
6	Антропогенні	Культурно-історичні	Архітектурно-історичні	389
7			Археологічні	32
8			Біосоціальні	10
9			Подієві	12
10			Сакральні	15
11		Ідейно-тематичні	Технологічні об'єкти	23
12	Брендові		1	
13	Соціально- економічні	Туристська інфраструктура	Заклади розміщення	43
14			Заклади харчування	58
15			Дозвілля та розваги	15
16			Спеціалізована сфера	103
Усього				1054

Джерело: сформовано автором за матеріалами [3]

Підгрупа туристичних ресурсів об'єднує ресурси за їх функціональним призначенням, за напрямком використання та походженням група розрізняється за узагальнений тип походження та клас можливостей їх застосування розділені на групи за використанням і походженням враховуючи властивості та якості.

Результати порівняння класів (рис. 1.4) показали суттєві перевага архітектурно-історичних туристичних ресурсів (близько 390 150 тис од.), а також природоохоронні території місцевого значення (близько 200). Відносно велика кількість ресурсів біосферного туризму (близько 100).

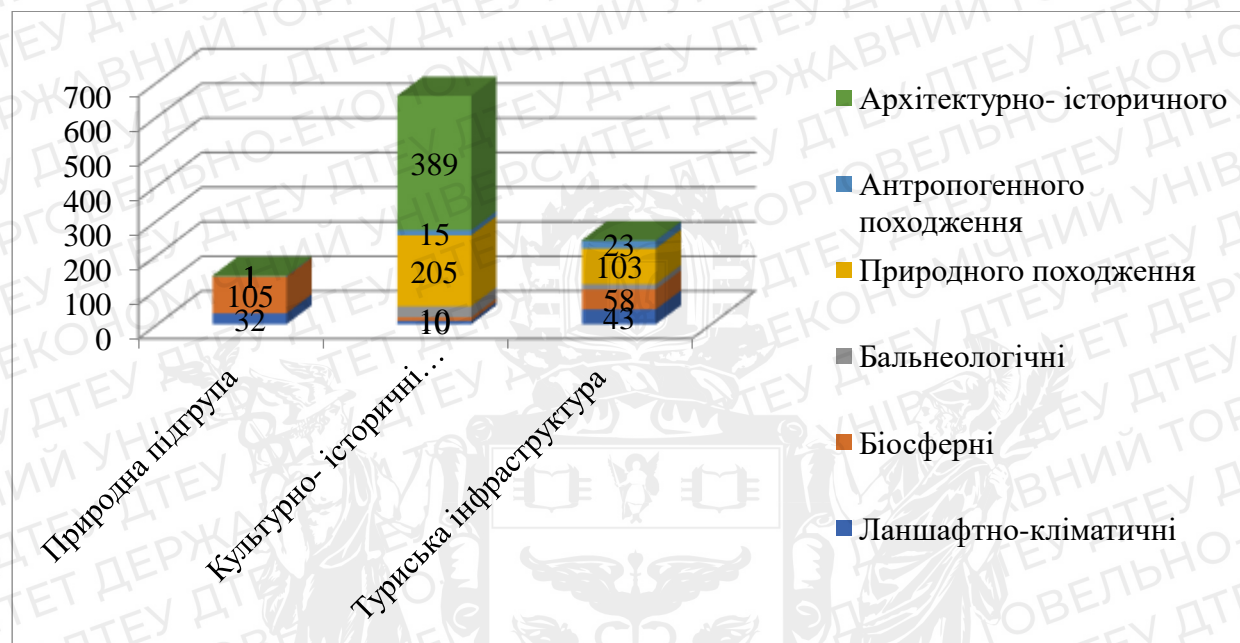

Рис. 1.4. Порівняльний аналіз кластерів Кіровоградської області

Джерело: сформовано автором за матеріалами [3]

Кіровоградська область має невелику кількість археологічних (близько 30), біосоціальні (10), подієві (близько 10), сакральні (15) ресурси. Є проблеми з розміщенням (близько 40), харчуванням (близько 60), дозвілля та розваг (15), які орієнтовані на туристів.

За групами значно переважають культурно-історичні ресурси та природні ресурси а природні заповідники посідають друге місце. Найменший туристресурси ідейно-тематичного спрямування. (табл. 1.1, рис. 1.4). за результати геоінформаційного картографування території 12 тематичних (за класами туристичних ресурси) та одну узагальнену схему карти.

Їх аналіз дозволив встановити наступні просторові закономірності розподіл об'єктів туризму. Переважна більшість архітектурно-історичні ресурси зосереджені в м. Кропивницький, а також в м. Олександрійський та м.

Гайворонський райони. Природні біосферні та природно-заповідні ресурси розподілені відносно рівномірно, але найбільш привабливі об'єкти розташовані в Долинському, Онуфріївському та Новомиргородському райони. Значна кількість археологічних туристичних об'єктів розташована в Добровеличківській, Новоархангельській, Компаніївській, с. Світловодській та Вільшанській райони. Спеціалізовані об'єкти туристичної інфраструктури та установи харчування в основному розташовані в межах Кропивницького, Світловодського, Петрівського району, найменша їх кількість зосереджена в Компаніївській, Устинівській, Маловисківській райони. В загальному, зосереджені найбільш привабливі туристичні ресурси в Світловодській, Олександрівській, Гайворонській райони та Кропивницький. Просторово виділяються три центри концентрації (рис. 1.5) туристичні ресурси: західні, центральні та східні, які можна розглядати як кластери для розвитку туризму в регіоні.

Рис. 1.5. Просторовий розподіл туристичних ресурсів Кіровоградської області
Джерело: сформовано автором за матеріалами [3]

Зібрано, оцінено, класифіковано 1054 атрактивних туристичних ресурсів в межах території Кіровоградської області. Переважна більшість з них розглядається як ресурс місцевого туризму.

Існує 4 підгрупи, 7 груп і 16 класів туристичних ресурсів. Створено базу даних туристичних ресурсів області. Більшість поширені ресурси антропогенного походження (близько 50%), трохи менше природних ресурсів (35%), соціально-економічних ресурсів становлять близько 15%. Архітектурно-історичний,

природно-заповідні та біосферні ресурси. Територіальні туристичні ресурси розподілені нерівномірно.

На основі створених шаблонів карти встановлюються закономірності просторовий розподіл для кожного класу ресурсів. В межах території області пропонується виділити три туристичні кластери: Центр(Олександрійський, Новомиргородський, Знам'янський та Кропивницький райони з центром у м. Кропивницький), Східний (Олександрійський, Світловодський, Онуфріївський та Петрівський райони з центром у с. Олександрія) і Західний (Гайворонський, Благовіщенський, Голованський райони з центром м. Гайворон).

Одним із популярних туристичних напрямків у Кіровоградській області є Хребет Бузький, який приваблює любителів гірського туризму та природи. Там можна зустріти мальовничі гірські пейзажі, джерела, водоспади та дикорослі лісу.

Тому Кіровоградська область має великий потенціал для туризму та відпочинку. Помірно теплий клімат, наявність мінеральних і радонових вод, унікальні природні та рукотворні пам'ятки створюють сприятливі умови для відпочинку та оздоровлення.

1.2. Діагностика ринку пізнавального туризму Кіровоградської області

У Кіровоградській області визначено 44 найбільш привабливі туристично-рекреаційні об'єкти, проаналізовано інтелектуальний потенціал та до схеми карти додається легенда з їх геопросторовим розташуванням. Так, в Меморіальний музей М. Л. Кропивницького відкритий для відвідувачів. Кропивницького, експозиції якого розповідають про родину драматурга та актора, про його дитинство та навчання в гімназії та університеті, про його 247 довгий і складний шлях у мистецтві як основоположник першої професійної Український театр (власне, на його честь і перейменували місто).

Беззаперечної уваги заслуговують Губернський краєзнавчий та Губернський музей художнього музею, які розташовані в центрі міста та в простори, які є

пам'ятками архітектури кінця XIX – початку XIX ст. 20 ст., яскравий зразок стилю «раннього модерну».

Місцевий музей створено на основі історико-географічної колекції Музей Єлисаветградського земського реального училища та створив власний діяльність ще з 1883. З 1929 у приміщенні музею який був побудований у 1900 році як приватний будинок єврейської родини дилер Барський А.Д. Губернський художній музей розташований в історичному будівля, яка була побудована на замовлення купця І.М. Шполянський Історія музею починався зі створення картинної галереї, нині працює 5 виставкових галерей.

Таблиця 1.2

Пам'ятки та об'єкти культурної спадщини Кіровоградської області

Об'єкти	Кількість
Пам'ятки та об'єкти археології	2574
Пам'ятки та об'єкти історії	2161
Пам'ятки монументального мистецтва	27
Пам'ятки і об'єкти архітектури та містобудування	857
Пам'ятки садово-паркового мистецтва та заповідники	5
Загальна кількість	5624

Джерело: сформовано автором

Нині Кіровоградський обласний художній музей – музей культури центр і мистецька візитівка Кіровоградщини, діяльність якого є багатогранний і різноманітний: від регіонального до регіонального проектів і закінчуючи міжнародними для людей різного віку. Взагалі Кропивницький, колишній Єлисаветград, знайомий багатьом у певному сенсі місто з цікавою історією, але водночас воно вважається спадщиною інші культури. Так, у нашому місті пройшли його дитинство та юність кращий майбутній художник першої половини XX ст., проф. живопис Олександр Олександрович Осмьоркін. Тому його і відкрили О. О. Осмьоркіна, причому в існуючій будівлі пам'ятник архітектури, збудований у 1899 році за проектом самого видатного Архітектора Якова Васильовича Паученка.

В таблиці 1.3 проведено дослідження інших інфраструктурних об'єктів туризму Кіровоградської області.

Таблиця 1.3

Інші об'єкти інфраструктури туризму Кіровоградської області

Види об'єкту інфраструктури	Кількість
Екскурсійно-туристичні маршрути	210
Садиби сільського "зеленого" туризму	45
Сільська садиба	9
Санаторії	3
Бази та інші заклади відпочинку	13
Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку	489

Джерело: сформовано автором за матеріалами [5]

Історичними пам'ятками, які можна відвідати в Кіровоградській області, є музей ім. М. Врубеля в місті Гайворон, Склобанівський форт, Знам'янський Кремінь та інші.

Кіровоградський державний музей музичної культури імені Кароля Шимановський представляє розвиток музичної культури та діяльності відомого музиканта, поляка за своєю природою, який жив і творив на Кіровоградщині більшу частину життя.

Крім того, неподалік від міста Кропивницький, в селі Миколаївка Кропивницького району знаходиться відомий архів музею І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича) «Хутір Надія», яка була створена на місці садиби, що перебувала в іпотечі драматурга Карпа Тобілевича і названий на честь його дружини - Надія Тарковська. Зараз представлено весь садибний комплекс: отчий будинок будинок, меморіальний будинок, будівлі літературного музею та архіву, Сад художньо-меморіальний парк «Хутір Надія» (площа 11 га) та ставок Споруджено пам'ятник І. Карпенку-Карому. Тепер воно тут постійно Проводяться традиційні театральні концерти «Вересневі самоцвіти», більше того Громадські музеї на підприємствах, в університетах і школах також варто розглянути.

Так, це заслуговує на особливу увагу для нашої області там же меморіальний музей поета Арсенія Тарковського Вулиця, яку нещодавно назвали на його честь. Унікальність у цьому музей в тому, що він не зовсім звичайний, тому що в ньому ніхто не стоїть, ні речей, що належали йому посвяченому. Будинок-музей

Тарковського, а так і називається, знаходиться в одному з будинків Кропивницького ун-т, міський навчальний заклад, де раніше була чоловіча школа приватна гімназія Мелетія Крижанівського, де навчався майбутній поет. Об'єкти культурної інфраструктури представлено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Об'єкти культурної інфраструктури Кіровоградської області

Об'єкт інфраструктури	Кількість
Бібліотеки	568
Заклади культури клубного типу	572
Початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади	46
Музеї	29
Обласні театри та інші об'єкти	4
Загальна кількість закладів культури	1223

Джерело: сформовано автором за матеріалами [5]

В таблиці 1.5 показано об'єкти туристичної діяльності Кіровоградської області.

Таблиця 1.5

Об'єкти туристичної діяльності Кіровоградської області

Форма об'єкту	Кількість
Послуги туристичного обслуговування	38
Екскурсійна діяльність	7
Послуги розміщення	52
Послуги харчування	28

Джерело: сформовано автором за матеріалами [5]

Кіровоградська область також має потенціал для розвитку сільського, екологічного та агротуризму. Вона знає своїми просторами полями та селами зі збереженими народними звичаями та традиціями. В таблиці 1.6 представлено туристичні потоки в Кіровоградську область

Таблиця 1.6

Туристичні потоки Кіровоградської області

Роки	Загальна кількість туристів, які обслуговувались в області	Загальна кількість осіб		
		іноземні туристи	Українці, які обслуговувались за кордоном	внутрішні туристи
2019	8484	3	5212	3269
2020	8436	—	6950	1486
2021	8898	—	5468	3431

Джерело: сформовано автором за матеріалами [5]

У 2020 році туристичні потоки по всьому світу відзначили серйозне зниження через пандемію COVID-19. Багато країн ввели обмежувальні заходи, включаючи закриття кордонів, обмеження переміщення та карантинні заходи, що спричинило значний спад у подорожах і туризмі.

Кіровоградська область не була сильною і також почула наслідки пандемії. З метою зменшення поширення вірусного захисту та громадського здоров'я були введені обмеження на рух людей та діяльність громадських закладів. Багато туристичних об'єктів, готелів, ресторанів та інших закладів тимчасово тимчасово зробили свою роботу або працювали з обмеженнями. Такі обмежувальні заходи призвели до суттєвого зменшення подорожей і туристичного попиту. Багато туристів відмінили свої поїздки або відклали їх на невизначений термін. Також було обмежено міжнародний туризм через закриття кордонів та введення обов'язкової самоізоляції або карантину для подорожуючих.

У зв'язку з цим туристичні потоки в Кіровоградській області у 2020 році значно скоротилися з попередніми роками. Однак, після послаблення обмежень та покращення ситуації з пандемією, можна очікувати поступове відновлення туристичних потоків в області після закінчення війни на території України.

1.3. Розроблення пізнавального туру територією Кіровоградської області

На Кіровоградщині реалізувати окреслений принцип можливо, враховуючи численні могили, залишені в регіоні представниками давньотюркських культур, давньоугорськими племенами, татарами, а також багато єврейських меморіалів тощо. база об'єктів туризму. Принцип адекватності простору регіону – передбачає побудову туристичної сфери регіону на основі того, що репрезентує реальні природні та культурно-історичні характеристики регіону.

На даний час туристична сфера Кіровоградської області за привабливістю та задоволеністю туристів наданими послугами знаходиться в середині рейтингової шкали. Водночас він не використовується повною мірою, такі резерви, як привабливі географічні умови, наявність туристичної інфраструктури, близькість до столичної області та регіонів з хорошими умовами проживання людей, дозволяють європейським країнам рекомендувати для всіх суб'єктів туристичної діяльності . приділяти більше уваги розвитку гарного туристичного іміджу Кіровоградської області. Тобто розробимо пізнавальний тур Кіровоградської області якій зможе бути привабливий для іноземних туристів в післявоєнні часи.

Розробка пізнавального туру території Кіровоградської області може бути захоплюючим та цікавим для відвідувачів, які бажають дізнатися більше про історію, культуру та природні краси цього регіону. Ось кілька ідей та пропозицій для розробки пізнавального туру:

1. Культурний тур: Початок відвідування обласного центру - міста Кіровограда. Тут ви можете оглянути центральну площу з пам'ятником Лесі Українці, побачити костел Святого Івана, Історичний музей та Гайдамацький музей. Далі можна відвідати міста-партнери Кіровограда, зокрема Світловодськ та Знам'янку, щоб ознайомитися з їхніми культурними пам'ятками та традиціями.

2. Природний тур: Кіровоградська область має багатий ландшафтний потенціал. Пропоную включити в тур відвідування Хребта Бузького та Знам'янського Кременя, де можна насолодитися мальовничими гірськими пейзажами, прогулятися лісами та відвідати природні джерела. Також варто

відвідати Бузьке озеро та річку Інгул, де можна провести час на водних активностях або насолодитися відпочинком біля води.

3. Історичний тур: Кіровоградська область має багато історичних пам'яток, які варто відвідати. Наприклад, Склобанівський форт - одна з найбільших українських фортифікаційних споруд XVIII століття, яка збереглася до наших днів.

Пізнавальний тур по Кіровоградська область розробляємо на 6 днів. *Першого дня* туристи прибувають до Міжнародного аеропорту «Бориспіль» у Києві. Після прибуття до аеропорту Бориспіль їх буде чекати автобус від туристичної компанії. Відстань між Києвом і м. Кропивницький становить приблизно 280 кілометрів. Тому прибуття групи в м. Кропивницького приблизно через 4 години після зустрічі групи. Тобто орієнтовний час прибуття в готель 14:00 залежно від рейсів та Країни з якої прибуває туристична група.

Розмістять у готельно-ресторанному комплексі «Україна»: Розташований у центральній частині міста, готель "Україна" пропонує комфортабельні номери, ресторан з традиційною українською кухнею та зручне розташування поруч з основними туристичними визначальними пунктами. Після обіду туристам проведуть оглядову екскурсію по м. Кропивницькому. Ознайомча екскурсія містом може включати такі визначальні місця та пам'ятки:

1. Центральна площа: Почніть екскурсію з Центральної площі, де знаходиться пам'ятник видатної української поетеси Лесі Українці. Ви також можете помилитися архітектурою навколишніх будівель та насолодитися атмосферою міста.

2. Кіровоградський обласний історичний музей.

Після екскурсій музеями у туристів буде трохи вільного часу, під час якого вони зможуть прогулятися прекрасним вечірнім містом. Після прогулянки містом туристи відправляться назад у готель і поведеряють у ресторані готелю.

Другий дня після сніданку у ресторані готелю туристи відправляться в м. Світловодськ. Там вони оглянуть місцевість та відвідування Світловодського міського музею. Поїздка до Знам'янки, огляд Знам'янського Кременя, стародавнього оборонного комплексу. Після екскурсії група туристів обідає у

місцевому закладі Ресторан "Золотий Телятник" (Zolotiy Telyatnyk) - це стильний ресторан з українською та європейською кухнею. Вони пропонують широкий вибір страв, включаючи м'ясні страви, рибу, салати та десерти. Повернення до готелю «Україна» в м. Кропивницький, сніданок в готелю та вільний час.

Третій день.

Поснідавши, туристи відправляються на екскурсію у Склобанівського форту, одного з найбільших українських фортифікаційних споруд XVIII ст. та відвідування музею Склобанівського форту. Обід поблизу форту Склобанівського в ресторані національної кухні «Фортеці». Після обіду відвідування Бузького озера, та проведення час на пляжі та водних активностей. Повернення до м. Кропивницького в готель. Сніданок та вільний час.

На *четвертий день* туристи поснідавши відправляються до Хребту Бузького. Прогулянка по гірському ландшафту, насолодження природними красами. Пікнік на природі. Повернення в готель. Сніданок та вільний час.

На *п'ятий день* після сніданку туристи вирушать на екскурсію до музею-заповідника «Батьківщина Карпенка-Караго» та еколого-орнітологічного заказника «Карпенків край» (с. Арсенівка Новомиргородського району). Заповідник «Карпенків край» розташований поблизу села Арсенівка Новомиргородського району та села Мар'ївка Маловисківського району.

Ця місцевість є батьківщиною провідного українського драматурга І.К. Карпенка-Караго. Пікнік на природі. Повернення в готель. Сніданок та вільний час.

На *шостий день* сніданок та виїзд з готелю. Автобусний трансфер до Києва на цьому тур закінчується.

Карта туру представлено на рис. 1.5.

Після того як маршрут туру прокладений, необхідно створити програму перебування табл. 1.7.

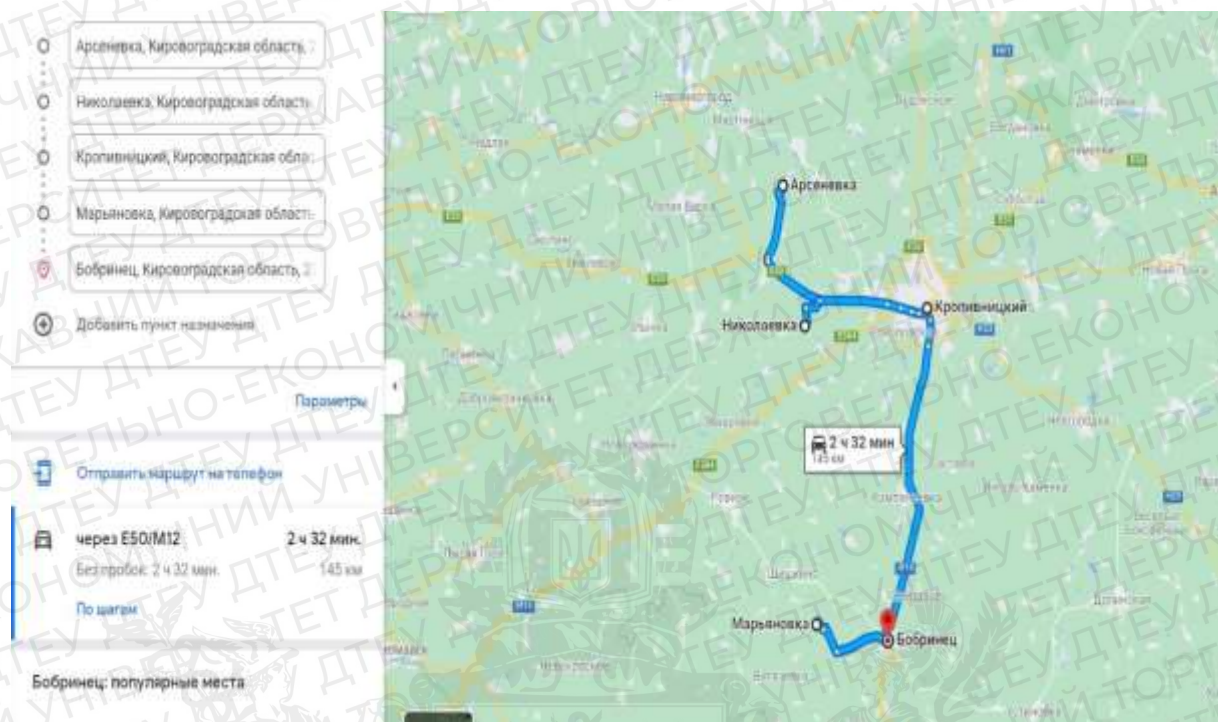

Рис. 1.5. Карта туру за маршрутом

Джерело: сформовано автором

Таблиця 1.7

Програма перебування

Час	Зміст програмних заходів
День перший	
14:00	Прибуття до міста Кропивницький. Заселення в готель «Україна»
15:30	Обід в готелі
16:30	Оглядова екскурсія по м. Кропивницькому
20:00	Сніданок в готелі. Вільний час
День другий	
9:00	Сніданок у готелі
10:00	Виїзд до м. Світловодська
12:00	Відвідають музей «Світловодського міського музею»
12:30	Виїзд до Знам'янки, огляд Знам'янського Кременя, стародавнього оборонного комплексу
14:30	Обід у національному ресторані "Золотий Телятник" (Zolotiy Telyatnyk)
15:40	Вільний час за рекомендаціями гіда
18:00	Повернення у готель для ночівлі. Вечеря. Вільний час.
День третій	
09:20	Сніданок у готелі
10:10	Виїзд на екскурсію до Склобанівського форту

14:20	Обід у ресторані «Фортеця»
15: 20	Відвідування Бузького озера
19:40	Повернення в м. Кропивницький. Вечеря у готелі. Вільний час.
День четвертий	
09:00	Сніданок у готелі
9:50	Вийзд у до Хребту Бузького. Прогулянка по гірському ландшафту
13:40	Пікнік на природі
18:00	Вільний час.
22:00	Повернення у готель для ночівлі
День п'ятий	
09:00	Сніданок у готелі
10:00	Вийзд у с. Арсенівка Новомиргородського району
11:10	Екскурсія до музею-заповідника «Батьківщина Карпенка-Карого» та еколого-орнітологічного заказника «Карпенків край»
14:20	Пікнік на природі»
17:30	Повернення в м. Кропивницький
18:40	Вільний час.
19:00	Сніданок в готелі
День шостий	
09:00	Сніданок у готелі
10:00	Збори в холі готелю та виселення з готелю
11:00	Трансфер до м. Київ
14:30	Прибуття в м. Київ. Кінець екскурсії

Джерело: складено автором

Після програми перебування необхідно скласти технологічну карту туру. Саме в технологічній карті туру зазначаються технічні подробиці туру (табл. 1.8).

Таблиця 1.8

Технологічна карта туру

Маршрут	м. Київ - м. Кропивницький— м. Світловодська – м. Кропивницький - с.Миколаївка Кіровоградського району – Кропивницький – Бобринець – Кропивницький – м.Київ
Тип маршруту	Радіальний
Кілометраж загальний	333 км
Кількість осіб у Групі	10
Тип туру	Автобусний

Вид туризму	Культурно-пізнавальний
Тривалість	6 днів
Днів	6
Ночей	5
Екскурсія 1	Екскурсія по м. Кропивницький
Екскурсія 2	Екскурсія «Світловодського міського музею»
Екскурсія 3	Екскурсія до оборонного комплексу Знам'янського Кременя
Екскурсія 4	Екскурсія Скlobанівською фортецею
Екскурсія 5	Екскурсія до Хребту Бузького
Екскурсія 6	Екскурсія до музею-заповідника «Батьківщина Карпенка-Карого» та еколого-орнітологічного заказника «Карпенків край»
Кількість водіїв	1
Кількість гідів	1

Джерело: складено автором

За формою побудови тур є пекідж-тур а за схемою побудови маршруту комбіновані. За кількістю учасників груповий. За тривалістю подорожі цей тури короткостроковий.

Тобто розроблений тур досить перспективний для розвитку історико – культурного потенціалу Кіровоградської області та розвитку екскурсійної діяльності в регіоні, так як містять велику кількість відвідування об'єктів історичної, природної та рекреаційної спадщини регіону.

РОЗДІЛ 2

ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОСУВАННЯ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

2.1. План маркетингових комунікацій

План маркетингових комунікацій для пізнавального туру по Кіровоградській області може включати наступні етапи:

1. Визначення цільової аудиторії: Розберіться, яку аудиторію ви хочете залучити до туру. Це можуть бути туристи з різних країн, люди, які цікавляться історією, культурою, природою та іншими аспектами Кіровоградської області.
2. Розробка брендингу туру: Створіть унікальну назву туру, логотип та фірмовий стиль, які відобразатимуть його характер та цінності. Зробіть так, щоб бренд туру був привабливим для цільової аудиторії.
3. Веб-сайт туру: Розробіть привабливий та інформативний веб-сайт, де будуть представлені всі деталі туру, такі як програма, маршрут, визначні місця, послуги та ціни. Забезпечте, щоб веб-сайт був легко доступним для іноземних туристів, з можливістю перегляду англійською та іншими мовами.
4. Онлайн-промоція: Використовуйте соціальні мережі, блоги та інші онлайн-платформи для просування туру. Публікуйте фотографії, відео та розповіді про туристичні принади Кіровоградської області. Залучайте впливових блогерів та журналістів, які можуть розповісти про тур своїм аудиторіям.
5. Рекламні матеріали: Розробіть привабливі брошури, флаєри та інші рекламні матеріали, які можна розповсюджувати в туристичних інформаційних центрах, готелях, ресторанах та інших

Проаналізуємо кожний етап розробленого нами маркетингового плану просування новоствореного пізнавального туру Кіровоградської області.

Виходячи з цього, визначимо цільову аудиторію новоствореного пізнавального туру Кіровоградською областю для побудови програмного вектора (рис. 2.1).

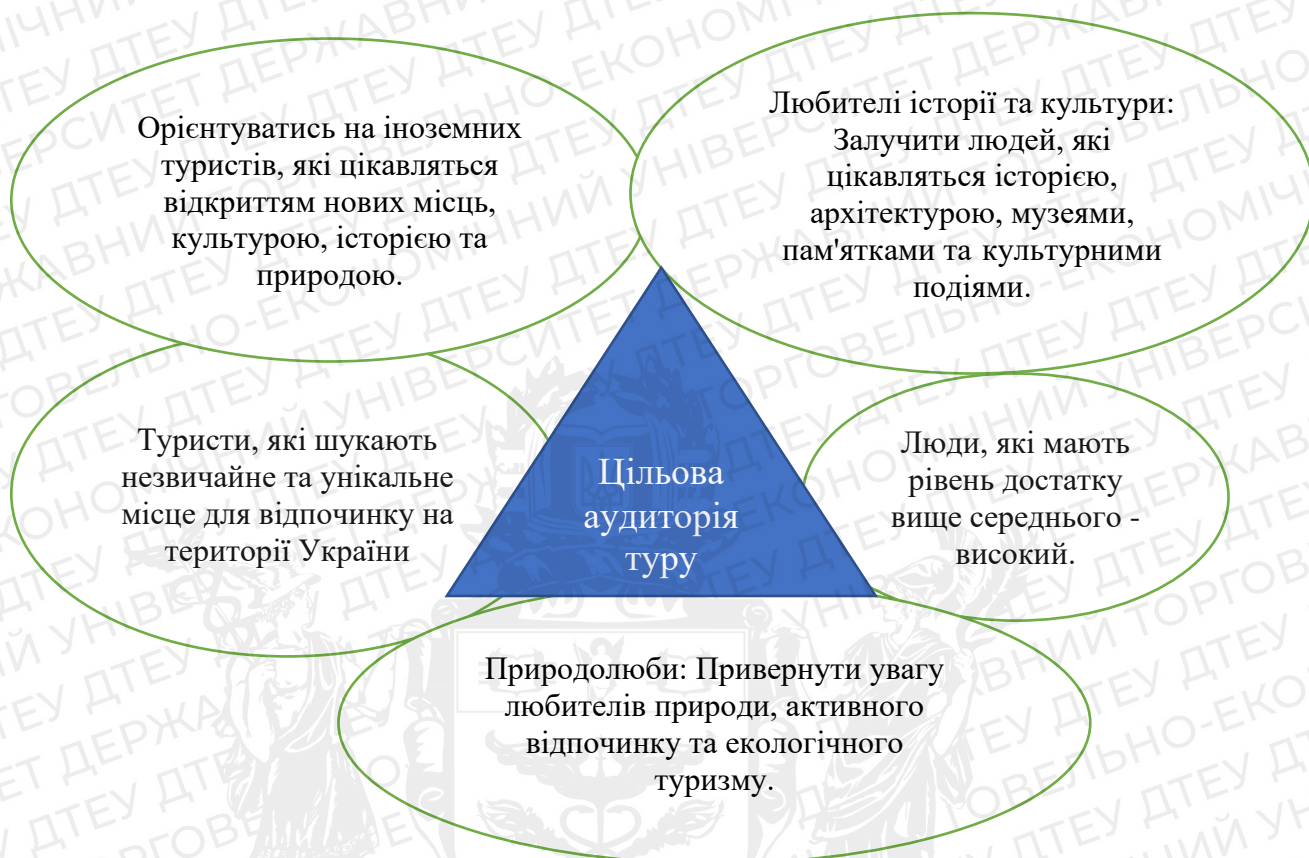

Рис 2.1. Цільова аудиторія пізнавального туру на території Кіровоградської області

Джерело: створено автором

Наступним етапом маркетингового плану це створення бренд буку пізнавального туру по території Кіровоградській області.

При розробці брендингу пізнавального туру по Кіровоградській області важливо звернути увагу на такі елементи:

1. Назва туру: Виразно передає суть туру та його основні особливості. Може бути "Крокування крізь історію: пізнавальний тур по Кіровоградській області" або "Відкривай Кіровоград: дослідницький тур у серце України". Вибираємо другу назву, так як зрозуміло де саме відбувається подорож. На англійській мові це «Open Kirovohrad»
2. Логотип: Розробіть унікальний логотип, який символізує тему туру і відображає основні атрибути області. Наприклад, ви можете використовувати

образи історичних архітектурних споруд, символи Кіровоградської області або природні елементи. Тобто на рис 2.2 представлено наш розроблений логотип.

Рис. 2.2. Логотип пізнавального туру по території Кіровоградської області

Джерело: сформовано автором

3. Фірмовий стиль: Створіть стиль, який буде використовуватись у всіх маркетингових матеріалах туру. Включіть кольорову палітру, шрифти та графічні елементи, які створять єдиний вигляд і сприятимуть впізнаваності туру представлено на рис 2.3

Рис 2.3. Фірмовий стиль новоствореного пізнавального туру «Open Kirovohrad»

Джерело: сформовано автором

4. Слоган: Розроблено короткий та запам'ятовувальний слоган, який передає цінності та привабливість туру. Це, "Дотикнись історії Кіровоградської області" або "Відкрий нові горизонти разом з нами".

5. Візуальні матеріали: Створений бренд у всіх маркетингових матеріалах, таких як брошури, флаєри, веб-сайт, соціальні медіа, прес-релізи та рекламні зображення. Забезпечте консистентність використання логотипу, кольорів та інших елементів бренду.

3. При розробці Веб-сайт туру необхідно визначити етапи , що зазначимо в таблиці 2.1

Таблиця 2.1

**Програма формування сайту пізнавального туру на території
Кіровоградської області**

Етап	План	Характеристика	Виконавці
1	Визначення потреб та аудиторії:	Потрібно визначити, що саме має бути на сайті, яку інформацію потрібно публікувати та яку аудиторію веб-сайту має бути спрямовано.	Відділ маркетингу
2	Вибір платформи та технологій:	Варто визначитися з технологією розробки, яку буде використовуватися для створення веб-сайту, а також з платформою хостингу та CMS (Content Management System).	ІТ - відділ
3	Розробка дизайну та структури сайту:	Потрібно розробити привабливий та інтуїтивно зрозумілий дизайн веб-сайту, а також визначити структуру та навігацію по сайту.	ІТ - відділ
4	Розробка контенту:	Після визначення структури та функцій веб-сайту, потрібно розробити контент, який буде розміщуватися на сайті, включаючи текст, фото та відео матеріали.	ІТ - відділ
5	Розробка функцій та інтеграція:	Розробити та інтегрувати на сайт необхідні функції, такі як пошукові форми, форми зворотного зв'язку, онлайн-резервації та ін.	ІТ - відділ
6	Тестування та виправлення помилок:	Після завершення розробки, потрібно протестувати сайт на різних пристроях та браузерах, щоб переконатися, що сайт працює належним чином, та виправити будь-які помилки, які можуть виникнути.	ІТ - відділ
7	Розгортання та підтримка:	Після успішного тестування та виправлення помилок, сайт може бути розгорнутий на Інтернет платформі	ІТ - відділ

Джерело: сформовано автором

Створення веб-сайту: Розробіть привабливий та інформативний веб-сайт для туру. Він повинен містити детальну інформацію про програму туру, маршрут, визначні місця, послуги, ціни та контактну інформацію. Забезпечте, щоб веб-сайт був легко навігованим та оптимізованим для мобільних пристроїв.

При створенні веб-сайту АТР актор може бути внутрішнім співробітником компанії, якщо він має достатньо знань і навичок для створення веб-сайту та керування ним. Ви також можете звернутися до зовнішніх служб розробки та підтримки веб-сайтів.

Однак важливо, щоб підрядник мав досвід у веб-розробці та обслуговуванні, розумів потреби та вимоги компанії, а також знав про нові методи та стандарти веб-розробки та безпеки сайту. Кутор також відповідає за надання своєчасної підтримки. і оновлення сайту, включаючи захист сайту від потенційних кібератак.

Наступний етап маркетингового плану це Онлайн-промоція:

Онлайн-промоція є важливою частиною маркетингового плану для пізнавального туру на території Кіровоградської області. Для ефективної онлайн-промоції варто розглянути наступні кроки:

1. Соціальні медіа: Створіть активний присутність в соціальних медіа, таких як Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn та інші платформи. Регулярно публікуйте цікавий та якісний контент про тур, включаючи фотографії, відео, історії клієнтів та цікаві факти про Кіровоградську область. Використовуйте хештеги та геолокацію для залучення більшої уваги.

2. Відео-контент: Створіть привабливі відео, що демонструють принади туру. Можна включити відеоекскурсії, інтерв'ю з гідями, враження туристів, захоплюючі краєвиди та інші цікаві епізоди. Розмістіть ці відео на веб-сайті, соціальних медіа та платформах відеохостингу, таких як YouTube або Vimeo.

3. Блогінг та контент-маркетинг: Започаткуйте блог, на якому будете публікувати статті, насичені інформацією про визначні місця, історію та культуру Кіровоградської області.

Реклама в туристичній сфері відіграє важливу роль, оскільки до окремих властивостей туристичних послуг відносяться: непомітність, нездатність до зберігання та відокремленість виробництва та споживання.

Тобто використання цих складових просування туру призведе до його ефективного просування на міжнародний ринок. Крім цього можливо використання співпраці з іноземними туристичними компаніями. Таким чином тур буде більш в пізнаванім закордоном.

2.2. Цінова політика та продуктова програма

Цінова політика та продуктова програма пізнавального туру на території Кіровоградської області залежатимуть від різних факторів, таких як вид послуг, тривалість туру, вартість утримання та конкурентоспроможність на ринку. Ось кілька пунктів, які можна врахувати при розробці цінової політики та продуктової програми:

1. Вартість пакету туру: Визначте ціну за основний пакет туру, яка включає в себе вартість транспорту, проживання, екскурсій, гідів та інших послуг. Врахуйте витрати на організацію та утримання туру, а також бажану прибутковість.

2. Додаткові послуги: Розгляньте можливість пропонувати додаткові послуги або опціональні екскурсії, за які можна буде додатково заплатити. Це можуть бути спеціальні заходи, тематичні екскурсії, культурні виставки або ресторанны обіди.

3. Групові та індивідуальні тури: Розробіть цінову політику для групових турів, де ціна визначається на основі кількості учасників, а також для індивідуальних турів, де ціна може бути вищою через більш індивідуальний підхід та персоналізацію.

4. Сезонність: Врахуйте сезонність туристичного попиту та зміну популярності певних місяців чи подій. Наприклад, можна застосувати диференційовану ціноутворення в залежності від популярності сезону.

5. Конкурентоспроможність: Дослідіть ціни конкурентів, які пропонують схожі послуги, та встановіть конкурентоспроможні ціни

Головні етапи туру було розглянуто в попередньому розділі. Тому зробимо розрахунок особливості даного туру для іноземних туристів.

Організація трансферу планується на автобусі туристичної компанії м. Києва, так як туристичну групу формують в Києві, а гіда необхідно брати з м. Кропивницького, так як він біль досвідчений в особливостях місцевого етносу Кіровоградського регіону.

Тому співпрацю пропаную з київськими туристичними компаніями. У Києві є кілька туристичних компаній, які пропонують пізнавальні автобусні тури по Україні. Ось декілька з них:

1. "Автобусні тури Україною" (<https://avtotour.com.ua/>) - ця компанія спеціалізується на організації автобусних турів по всій Україні, включаючи Кіровоградську область. Вони пропонують різноманітні маршрути, включаючи відвідування визначних пам'яток, історичних місць та природних красот.

2. "ТурКиїв" (<https://tourkiev.com.ua/>) - ця компанія організовує автобусні тури з Києва до різних регіонів України, включаючи Кіровоградську область. Вони пропонують пізнавальні екскурсії, професійних гідів та комфортний автобусний транспорт.

3. "Українські тури" (<https://www.ukraine-tours.com.ua/>) - ця компанія організовує автобусні тури по різних регіонах України, включаючи Кіровоградську область. Вони пропонують цікаві програми та екскурсії з відвідуванням історичних місць, культурних заходів та природних об'єктів.

4. "Українські краєвиди" (<https://ukrainianlandscapes.com/>) - ця компанія спеціалізується на організації автобусних турів по Україні, пропонуючи пізнавальні маршрути та екскурсії. Вони також організовують тури до Кіровоградської області з відвідуванням основних визначних місць та атракцій.

Тобто співпраці буде здійснюватися з туристичною компанією "Українські тури", так як крім туристичної діяльності у них є можливість оренди комфортабельного автобусу за досить низьку ціну 1000 грн на 1 добу. На 6 діб 6000 грн.

Загальна тривалість туристичного маршруту становить 6 днів з дистанцією 333,2 км, у т.ч. загальна тривалість трансферу (туди й назад) - 6 днів, тривалість відпочинку на природі - 2 дні, тривалість екскурсій - 3 дні. На початковому етапі впровадження туристичного продукту планується обслуговування 1-ї туристичної групи за 6 днів в кількості 10 туристів.

Проживання туристів передбачається в готельно-ресторанному комплексі «Україна». Вартість двомісного стандартного номеру з двома ліжками коштує 2200грн. Тобто на 1 туриста -1100грн з сніданком. Туром передбачено харчування обіди в інших закладах етичної кухні Кировоградщини:

1. Обід у національному ресторані "Золотий Телятник" (Zolotiy Telyatnyk) – 350грн з 1 туристу;
2. Обід у ресторані «Фортеця» - 300 грн з 1 туриста
3. Обіди на природі (пікник) -400 грн на 1 туриста

Сформуємо таблицю загальних витрат на харчування та проживання туристів (таблиця 2.2)

Таблиця 2.2

Вартість проживання у засобах розміщення та харчування, обраних для пізнавального туру «Open Kirovohrad»

Заклади розміщення та харчування	Вартість на 1 туриста, грн	Разом на 10 чоловік
готельно-ресторанному комплексі «Україна»	1100	11000
Обід у національному ресторані "Золотий Телятник" (Zolotiy Telyatnyk)	350	3500
Обід у ресторані «Фортеця»	300	3000
Обіди на природі (пікник)	400	4000
Разом витрат	2150	21500

Джерело: сформовано автором

Розрахунок витрат на організацію і проведення пізнавального туру «Open Kirovohrad» показано в табл. 2.3.

З метою розрахунку собівартості пізнавального туру «Open Kirovohrad» сформуємо зведену таблицю 2.4

Таблиця 2.3

**Розрахунок витрат на організацію і проведення пізнавального туру
«Open Kirovohrad»**

Назва витрат	Вартість, грн
Оплата оренди автобуса по маршруту (333 км)	6000
Атракції	500
Оплата паркування автобуса (5 діб)	500
Разом	7000

Джерело: сформовано автором

Таблиця 2.4

**Калькуляція собівартості пізнавального туру «Open Kirovohrad» (у
розрахунку на 1-го туриста на 6 діб) для іноземного туриста**

№ з/п	Калькуляційна стаття	Показники			
		Кількість днів	Ціна, грн	Вартість, грн	Вартість, євро
1	2	3	4	5	6
1.	Страховка	6	500	500	11,9
3.	Трансфер	-	600	300	7,14
4.	Проживання та харчування	5	2150	2150	51,19
5.	Оплата паркування автобуса	5	50	1100	26,19
6.	Атракції	-	500	500	11,9
	Разом прямих витрат			4550	108,33
7.	Загальновиробничі витрати (15% від прямих витрат)	-	-	682,5	16,25
8	Витрати на просування (20% від прямих витрат)	-	-	910	21,7
9	Виробнича собівартість	-	-	6142,5	146,25
10	Прибуток (націнка)	30%	-	1842,75	43,88
11.	Ціна на 1-го туриста, без ПДВ	-	-	7985,25	190,12
12.	ПДВ	20%	-	1597,05	38,6
13.	Ціна продажу на 1-го туриста, з ПДВ	-	-	9582,3	228,15

Джерело: складено автором

Тобто вартість новоствореного пізнавального туру «Open Kirovohrad» на одного іноземного туриста склала 228 євро, що є конкурентною на ринку туристичних пізнавальних послуг.

За даними турінфо «Кіровоградської області» у середньому, вартість пізнавального туру в Кіровоградській області може розраховуватися від 1500 до 5000 гривень на особу за декілька днів. Проте, ціна може змінюватися в залежності від складності маршруту, включених екскурсій, типу проживання та інших факторів.

2.3. Економічне обґрунтування запропонованого пізнавального туру на території Кіровоградської області

Тобто, ми проаналізуємо витрати на організацію туру, включаючи транспорт, проживання, харчування, гідів, маркетинг та інші аспекти. Розрахували вартість туру на одного іноземного туриста, враховуючі маржу для отримання прибутку.

Наступним етапом оцінимо скільки туристів потрібно привернути, щоб покрити витрати та отримати прибуток. Якщо вартість туру перевищує витрати і забезпечує прибуток, можна вважати його ефективним.

Для визначення економічної ефективності пізнавального туру «Open Kirovohrad» визначимо точку беззбитковості за формулою:

$$T_b = P_v : (C_1 - Z_{v1}) \quad (2.1),$$

де T_b – точка беззбитковості в натуральних одиницях (туристичні пакети),

P_v – постійні витрати, грн.

C_1 - ціна одного туристичного пакету,

Z_{v1} - різні витрати одного туристичного пакету, грн.

$T_b = 45500 : (9582,3 - (1843-1597,05)) = 5$ турпакетів.

$T_b \text{ у } \% = 5 : 10 * 100 = 50\%$

Отже, згідно з розрахунками, точкою безбитковості пізнавального туру «Open Kirovohrad» визначимо точку безбитковості є 5 турпакетів, тобто при реалізації 5 турпакетів турфірма повністю покриває свої витрати та отримує прибуток з кожного проданого туристу пакету.

Точка безбитковості становить 50%, що є хорошим показником і свідчить про економічну ефективність туру. Крім цього ми можемо розрахувати песимістичний та оптимістичний прогноз від впровадження туру. Для встановлення прогнозу візьмемо дані туристичних потоків за 2019 рік коли іноземні туристи були активні і цікавились рекреацією і туристичною спадщиною України. Песимістичні дані за 2020 рік коли в світі були карантинні обмеження через Covid19 Дані занесемо в таблицю 2.5

Таблиця 2.5

Прогнозні результати від формування та продажу новоствореного пізнавального туру «Open Kirovohrad»

Період	Доходи від продажу турів (без ПДВ), тис.грн		Витрати		Фінансові результати		
	Внутрішні туристи	Іноземні туристи	Прямі витрати, тис.грн	Непрямі витрати (просування та загальновиборничі), тис.грн	Прибуток до оподаткування, тис.грн	Податок на прибуток, тис.грн	Чистий прибуток, тис.грн
<i>Оптимістичний прогноз</i>							
1 кв 2024	159	159	91	31	36	7,4	29
2 кв 2024	239	239	136	47	55	11	44
3 кв 2024	399	399	227	79	92	18	73
4 кв 2024	239	239	136	47	55	11	44
Разом оптимістичний прогноз	1038	1038	591	207	239	47	191

Песимістичний прогноз							
1 кв 2024	39	39	22	7,9	9,2	1,8	7,4
2 кв 2024	79	79	45	15	18	3,7	14
3 кв 2024	19	199	113	39	46	9	36
4 кв 2024	79	79	45	15	18	36	14
Разом песимістичний прогноз	399	399	227	79	92	18	73

Джерело: сформовано автором

Тобто новостворений пізнавальний туру «Open Kirovohrad» є рентабельний. Туристичне підприємство навіть при песимістичному прогнозі отримує річний прибуток від реалізації туру 73710грн, що становить 1797,8 євро

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній випускній роботі було поставлено та виконано такі завдання:

1. Проаналізовано туристично-рекреаційний потенціал Кіровоградської області. В області функціонує понад 1200 культурно-мистецьких закладів, серед яких бібліотеки, заклади культури клубного типу, музеї, театри та виставкові заклади, вищі навчальні заклади першого та другого рівня атестації, заклади початкової професійної мистецької освіти, обл. фольклорні осередки творчості. На території області знаходяться Хрестовоздвиженська церква – кладовище родини Раєвських, розважально-туристичний комплекс «Кіровоградський ботанічний сад», унікальні природні пам'ятки «Монастирище», «Каскади» тощо. Проаналізовано ресурсного потенціалу культурно - пізнавального туризму Кіровоградської області. Зібрано, оцінено, класифіковано 1054 атрактивних туристичних ресурсів в межах території Кіровоградської області. Переважна більшість з них розглядається як ресурс місцевого туризму.

Існує 4 підгрупи, 7 груп і 16 класів туристичних ресурсів. Створено базу даних туристичних ресурсів області. Більшість поширені ресурси антропогенного походження (близько 50%), трохи менше природних ресурсів (35%), соціально-економічних ресурсів становлять близько 15%. Архітектурно-історичний, природно-заповідні та біосферні ресурси. Територіальні туристичні ресурси розподілені нерівномірно.

2. Провести діагностику ринку культурно-пізнавального туризму Кіровоградської області. У Кіровоградській області визначено 44 найбільш привабливі туристично-рекреаційні об'єкти, проаналізовано інтелектуальний потенціал та до схеми карти додається легенда з їх геопросторовим розташуванням. Кіровоградська область також має потенціал для розвитку сільського, екологічного та агротуризму. Вона знає своїми просторами полями та селами зі збереженими народними звичаями та традиціями. У 2020 році

туристичні потоки по всьому світу відзначили серйозне зниження через пандемію COVID-19. Багато країн ввели обмежувальні заходи, включаючи закриття кордонів, обмеження переміщення та карантинні заходи, що спричинило значний спад у подорожах і туризмі

3. Розроблено продукт пізнавального туризму Кіровоградської області. Пізнавальний тур по Кіровоградська область розробляємо на 6 днів. *Першого дня* туристи прибувають до Міжнародного аеропорту «Бориспіль» у Києві. Після прибуття до аеропорту Бориспіль їх буде чекати автобус від туристичної компанії. Відстань між Києвом і м. Кропивницький становить приблизно 280 кілометрів. Тому прибуття групи в м. Кропивницький приблизно через 4 години після зустрічі групи. Тобто орієнтовний час прибуття в готель 14:00 залежно від рейсів та Країни з якої прибуває туристична група.

4. Розроблено план маркетингових комунікацій. План маркетингових комунікацій для пізнавального туру по Кіровоградській області включає наступні етапи:

- визначенню цільової аудиторії;
- розробка брендингу туру;
- впроваджено пропозицію по веб-сайт туру;
- ведені пропозиції, щодо онлайн-промоція;
- рекламні матеріали: Розроблено привабливі брошури, флаєри та інші рекламні матеріали, які можна розповсюджувати в туристичних інформаційних центрах, готелях, ресторанах та інших

5. Визначено цінову та продуктову програму запропонованого продукту пізнавального туризму Кіровоградської області. обґрунтувати економічний результат від запропонованого продукту пізнавального туризму Кіровоградської області.

6. Розраховано економічна ефективність від впровадження туру. Також представлено два прогнози оптимістичний та песимістичний. Виявлено, що новостворений пізнавальний туру «Open Kirovohrad» є рентабельний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. - 352 с.
2. Департамент культури, туризму та культурної спадщини Кіровоградської облдержадміністрації. URL: <http://kultura.kr.ua/>.
3. Абрамов В. В. Проблеми та перспективи розвитку екскурсійної справи в Україні. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-1890/> (дата звернення: 12.05.2023).
4. Безручко Л.С. Поняття рекреаційно-туристичний ресурс та підходи до класифікації. Вісник Львівського інституту економіки і туризму. Львів.ЛІЕТ, 2016 . № 11. С. 54-58.
5. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування.ВІЩ «Київський Університет», 2014. - 395 с.
6. Бейдик, О. О. (2001). Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. Київ. Київський університет.
7. Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку: практ. посіб. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. Київ.ТОВ «Софія-А», 2012. - 88 с
8. Борушак М. І. Стратегія розвитку туристичних регіонів. Львів. Інтеллект-Захід, 2008. 280 с.
9. Браславська, О. В. (2018). Регіональні особливості рекреаційних ресурсів Черкащини. Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України: матеріали III Всеукраїнської Інтернет-конференції. Черкаси. Ю. А. Чабаненко, 11-14.
10. Бульба К. Млинарство на Монастирищині. Український млинологічний журнал. 2011. № 1. С. 74-75.
11. Вовк В.М. Об'єкти геологічної спадщини та перспективи розвитку

- геотуризму в межах Середнього Дніпро-Бузького межиріччя. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України». Кропивницький. КЛА НАУ, 2017. С. 133-144.
12. Вовк В.М., Мацібора О.В. Застосування геоінформаційних технологій в геотуризмі (на прикладі геологічних пам'яток Кіровоградської області). Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: Зб. наук. праць / Ред. кол.: С.М. Неділько та ін. Кіровоград.КЛА НАУ, 2015.
 13. Волошин І.М. Туристичні ресурси Кіровоградщини та їх геопросторове поширення. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: Зб. наук. Праць. Ред. кол. С.М. Неділько та ін. Кіровоград.КЛА НАУ, 2015.
 14. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посіб. К. Центр учбової літератури, 2013. 178 с.
 15. Гейченко М.В. Флоре Н.В. До питання вивчення і використання об'єктів геологічної спадщини України. Мінеральні ресурси України. 2014.
 16. № 3. С. 7-8.
 17. Географічна енциклопедія України. В 3-х т. /Редкол.: О.М. Маринич (відп. ред.) та ін. - К. Вид-во «Українська енциклопедія ” ім. М.П. Бажана, 1993.
 18. Геологічні пам'ятки України. за ред. В.І. Калініна, Д.С. Гурського. В чотирьох томах. Київ, 2007. Том II. 320 с.
 19. Головне управління статистики в Кіровоградській області [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kr.ukrstat.gov.ua>
 20. Гонтаржевська Л.Г. Ринок туристичних послуг в Україні: [навч. посіб.] Гонтаржевська Л.Г. Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. 180 с. 5
 21. Дворська Л.А. Кластерна модель як фактор підвищення конкурентоспроможності сільського зеленого туризму / [Електронний ресурс]. Режим доступу : nerush.org/publication/download/konf2010.pdf
 22. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні

- пріоритети. монографія; за ред. З.С. Варналія. К. НІСД, 2007. 768 с.
23. Довгенко Я.О. Європейський напрям туристичної сфери України підтверджено студенткою спеціальності «Статистика». [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.kspu.kr.ua
 24. Домаранський А.О. Височинне Поінгулля і його цікаві місця [краєзнавча карта-схема] К. PSP, 2016. 1 арк.
 25. Домаранський А.О. Водяні млини центральної частини Середнього Побужжя: локалізація, інвентаризація, сучасний стан. Українські млинологічна студії. 2017. - №8.
 26. Домаранський А.О. Середнє Побужжя і його принади [краєзнавча картасхема] Кіровоград. СПД ФО Лисенко В.Ф., 2015. 1 арк.
 27. Домаранський А.О. Туризм в Кіровоградській області: проблемирозвитку та основні принципи реорганізації. Матеріали III Міжнародної науковопрактичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України». Кропивницький. КЛА НАУ, 2017. С. 45-54.
 28. Домаранський, А. О. (2017) Туризм в Кіровоградській області: проблеми розвитку та основні принципи реорганізації // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Кропивницький: КЛА НАУ, 45-54.
 29. Животовська В.Г., Салова І.М. Основні напрямки розвитку туристичної сфери в Кіровоградській області. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: Зб. 66 наук. Праць. Ред. кол. С.М. Неділько та ін. Кіровоград. КЛА НАУ, 2016.
 30. Жуков А. А. Технология и организация операторских и агентских услуг: учебник / А. А. Жуков, С. О. Дерябина. - Москва: Академия, 2011- 301 с.
 31. Закон України “Про природно-заповідний фонд України” від 16.06.1992 р. № 2456-ХІІ.
 32. Ілляшенко С.М. Аналіз потенціалу ринку туристичних послуг Сумської області. Вісник Нац. техн. ун-ту “ХПІ” : зб. наук. пр. Темат. вип. Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків. НТУ “ХПІ”. 2012. № 14. С. 65-

67.

33. Ільїна О. В. Туризм. Рекреаційна географія. Поняття і терміни. довідник. Луцьк. Терен, 2018. 104 с.
34. Історико-культурний туризм: український та світовий досвід. Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (Київ, 5 квітня 2019 р.) Редкол.: О. П. Реєнт (голова), В. П. Капелюшний, І. К. Патриляк, О. П. Гончаров, Н. В. Терес. К.: «Фоліант», 2019. 331 с
35. Канищенко Н.Г. Кластери як фактор інноваційного розвитку регіонів. Роль інноваційних моделей розвитку і підвищенні конкурентоспроможності товарів та послуг: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених. Донецьк, 2006. С. 111-113.
36. Кизименко П. Пам'ять степів. Історичні нариси з минулого Кіровоградщини. Кіровоград. Поліграфічно-видавничий центр «Мавік», 2003. 246 с.
37. Кіровоградська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт. <http://www.kr-admin.gov.ua>
38. Кіровоградщина туристична [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://tourism.kr-admin.gov.ua/>.
39. Колотуха О.В. Рекреаційно-туристські ресурси Кіровоградської області. Кропивницький, 2016. 144 с.
40. Колотуха О.В. Геопросторова організація спортивного туризму: Монографія. Кіровоград: ФО-П Александрова М. В. , 2015. 448 с.
41. Колотуха О.В. Рекреаційно-туристські ресурси Кіровоградської області: монографія. Кропивницький: ТОВ "Поліграфічні послуги, 2016. 144 с.
42. Колотуха О.В. Ресурсно-туристський потенціал Кіровоградської області. Кіровоград: РВЦ КДПУ, 2002. 68 с.
43. Колотуха О.В. Розвиток екологічного туризму в Кіровоградській області та екологічні ризики. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: Зб. наук. Праць. Ред. кол. С.М. Неділько та ін. Кіровоград. КЛІА НАУ, 2015.

44. Колотуха, О. В. (2017) Використання рекреаційно-туристського потенціалу Кіровоградської області для розвитку регіонального туризму. - Кропивницький: "Ексклюзив-Систем", 207-211.
45. Концепція розвитку туризму і курортів в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://tourism.gov.ua/>.
46. Космачова М.В. Геологічні пам'ятки Харківщини, їх використання та охорона. М.В. Космачова. Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна, № 1070. Сер.
47. «Екологія», вип. 9. 2013. С. 48-54.
48. Країни світу. Міжнародний туризм. Україна туристична. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://svit.ukrinform.ua/turism.php?page=ukr_tur&id=23762;
49. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм. К. Вища школа, 2011. 191с.
50. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 254 с.
51. Лаврик О. Сокілецький млинарський комплекс у спадщині водогосподарського будівництва на річці Південний. Український млинологічний журнал. 2011. № 1. С. 56-58.
52. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: геопросторові аспекти: навчальний посібник. - Київ. Альтапрес, 2006. 430 с.
53. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. Посібник. К.Альтерпрес, 2007.372 с.
54. Люта Н.Г. Ще раз про геологічні пам'ятки. Мінеральні ресурси України. 2012. № 1
55. Мазуркевич І. О. Інноваційні підходи в діяльності туристичного бізнесу. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. № 3 (227), 2016
56. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 360 с.